12 බස ඉපදුණු සැටි අසනු ය විස්තර

කිසියම් විෂය ක්ෂේත්‍රයක ප්‍රවීණත්වයක් ඇති විද්වතුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන්, කිසියම් තේමාවක් පාදක කර ගෙන කරනු ලබන සාකච්ඡාවක්, බුද්ධි මණ්ඩල සාකච්ඡාවක් නැත හොත් විද්වත් මණ්ඩල සාකච්ඡාවක් ලෙස සඳහන් කළ හැකි ය. එබඳු සාකච්ඡාවකට සවන් දීම විචාරශීලීව සවන් දීමේ කුසලතාව වර්ධනය සඳහා හොඳ ක්‍රියාකාරකමකි. විචාරශීලීව සවන් දීම යනු, ඇසෙන දේ මනාව ග්‍රහණය කර ගනිමින්, අවබෝධ කර ගනිමින්, තහවුරු කර ගනිමින් කරන ඇහුම්කන් දීම යි. එමගින් අසා සිටි දේ පිළිබඳ සිය මතය හා අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමටත්, එයින් කරුණු උපුටා දැක්වීමටත් හැකියාව ලැබේ. මේ පාඩමට ඇතුළත් වන්නේ 2015-03-13 දින ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාවෙන් ප්‍රචාරය කරන ලද 'හෙළ බස් මහිමය' වැඩසටහන ඇසුරෙන් සකස් කරන ලද විද්වත් මණ්ඩල සාකච්ඡාවකි. විද්වත් මණ්ඩල සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන තැනැත්තා ද අදාළ විෂය ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ මනා අවබෝධයකින් යුක්ත අයකු විය යුතු ය. පාඩමේ ඇතුළත් සාකච්ඡාව පරිශීලනයේ දී එය ඔබට වැටහෙනු ඇත.

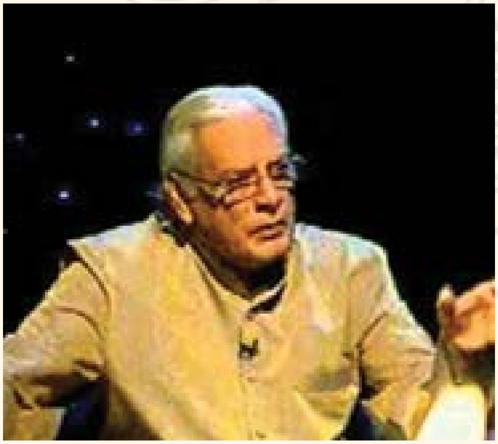

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායක

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

මෙහෙයවන්නා: . ආයුබෝවන්!

අදත් හෙළ බස් මහිමය වැඩසටහනෙන් අප සූදානම් වන්නේ භාෂාවෙහි විශේෂත්වය, බසෙහි රස මුසු තැන් කරා ඔබ ගෙන යාමට යි. ඒ සඳහා අප සමග එක් වන්නේ මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ සූරීන් සහ මහාචාර්ය ජේ. බී දිසානායක සූරීන්. ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාව වෙනුවෙනුත් සුවහසක් ශ්‍රාවක ජනයා වෙනුවෙනුත් මේ විද්වතුන් දෙපළ ආයුබෝවන් කියා පිළිගන්නවා, සාදර ගෞරවයෙන්.

දෙදෙනා ම: ආයුබෝවන්!

මෙහෙයවන්නා: . මහාචාර්යතුමනි, අප පසුගිය සාකච්ඡාවේ දී භාෂාව යනු කුමක් ද යන්න කෙටියෙන් විවරණය කළා. භාෂාව නම් මානව උරුමය, මානවයාගේ සංස්කෘතික ජයග්‍රහණය කෙසේ ආරම්භ වූයේ ද යන්න පිළිබඳව අද අපේ අවධානය යොමු විය යුතු යැයි මා හිතනවා.

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ: භාෂාව මානව නිෂ්පාදනයක්, සමාජීය නිෂ්පාදනයක් ලෙස අපි කතා කළා. ඒ පිළිබඳව සමාජයේ මිනිසුන් අතර දෙයාකාරයක පිළිගැනීම් තිබෙනවා. එක මතයක් බොහෝ දුරට ආගමික විශ්වාස මත පදනම් වූවක්. අනෙක පරිණාමවාදය පදනම් කර ගත් විද්‍යාත්මක මතයක්.

ආගමික විශ්වාස අනුව පුනරුත්පත්තිය පිළිගන්නා බෞද්ධ, හින්දු ආදි සමාජවලත් එසේ නො වන වෙනත් සමාජවලත් මිනිසා මරණයෙන් පසු යළිත් මිනිසකු හැටියට උපදින බවට පිළිගැනීමක් තිබෙනවා. මිනිසා සදාකාලිකව සංසාරයෙන් සංසාරයට ගමන් කරන කෙනෙක් හැටියට විශ්වාස කරනවා.

දෙවෙනි එක වන පරිණාමවාදයේ මීට වඩා වෙනස් අදහසක් ප්‍රකාශ කෙරෙනවා

පළමු පිළිගැනීමේ දී, බෞද්ධ ඉගැන්වීම් බැලුවත්, කල්ප විනාශයකින් පස්සේ ලෝකය පහළ වුණා ම, ඒ ලෝකයේ පළමුවෙන් ම මිනිසුන් හැටියට පදිංචි වෙන්නෙ, ආභස්සර බ්‍රහ්ම ලෝකයෙන් පැමිණි බ්‍රහ්මයන්. ඒගොල්ලෝ ක්‍රමයෙන් පිරිහීමට පත්වෙලා තමයි, මනුෂ්‍යයන් බවට පත් වෙන්නෙ. ඒ බෞද්ධ ආගමික විශ්වාස අනුව මානව සමාජය නිර්මාණය වූ ආකාරය. අනෙක් ආගම්වලත් මෙබඳු විශ්වාස තිබෙනවා, දෙවියන් විසින් මිනිසා මැවූ බව ආදි වසයෙන්.

ඒත් බොහෝ දුරට අපි පාසල්වල උගන්වන්නේ පරිණාමවාදයට අනුකූලව. මිනිසා කියන්නේ ලෝකය පහළ වූවායින් පසු, ඒ කියන්නේ විශ්වයේ කොටසක් වන සෞරග්‍රහ මණ්ඩලයේ සාමාජිකයකු වන පොළොවේ පරිණාමය සැලකීමේ දී එක් අවධියක දී ජීවීන් පහළ වෙනවා. මුලින් ම ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණීන් පහළ

වෙලා ක්‍රමයෙන් විකාශනය වෙනවා. මෙහෙම විකාශනය වෙලා දිය සතුන්, ගොඩ සතුන් වානරයා දක්වා දියුණු වෙනවා. වානර තත්ත්වයෙන් පසු වානර මානව අවස්ථාවට දියුණු වෙනවා. මේ ආකාරයට වානර මානව අවස්ථාව ඉක්මවා සැබෑ මානව අවස්ථාවට පත් වීමත් භාෂාවේ පහළ වීමත් එකම අවධියක සිදු වුණා කියලයි විද්‍යාඥයන් පිළිගන්නේ.

මේ සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණ කරන්නේ වානරයන්ගේ, මානවයන්ගේ පාෂාණීභූත ඇට සැකිලි, ශීර්ෂ කපාලය ආදිය ආශ්‍රය කර ගෙන. ඒ අනුව කළ කාල සීමා නිර්ණය පදනම් කර ගෙන, කලින් විශ්වාසය තිබුණේ අවුරුදු තුන් ලක්ෂයකට ඉහත සැබෑ මානවයාගේ ආරම්භයත් සමග භාෂාවේ ආරම්භය සිදු වූ බවට. නමුත් 1959 ටැන්සානියාවේ ඔල්ඩුවායි කියන ස්ථානයේ තිබිලා හමු වුණු පාෂාණීභූත ඇට සැකිල්ලක් මාර්ගයෙන් කරන ලද කාල නිශ්චය මගින් නිගමනය කර ඇත්තේ, අවුරුදු දාහත් ලක්ෂ පනස් දාහකට පෙර, මිනිසා සැබෑ මානව තත්ත්වයට පත් වූ බව. ඒ අනුව අපට අනුමාන කරන්න පුළුවන්, භාෂාවේ ආරම්භයත් ඒ තරම් ඈත කාලයක සිදු වූ බව.

මෙහෙයවන්නා: ඉතින් එතකොට ඒ සැබෑ මානවයාගේ බිහි වීමත් සමග ම භාෂාව නිපදවා ගත්තේ කොහොම ද කියලා සැකයක් මතු වෙනවා නේද මහාචාර්යතුමනි.

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ: ඔව්, මානවයාගේ තිබුණ ශක්‍යතා අතර එකක් තමයි භාෂා ශක්‍යතාව, සන්නිවේදන ශක්‍යතාව. ඒ කියන්නේ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ශබ්ද නිකුත් කිරීමේ හැකියාව. අනෙක් සතුන් වගේ ම මිනිසා වානර මානව අවස්ථාවේ දීත් බඩගින්න, වෙනත් විවිධ අවශ්‍යතා ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ශබ්ද යොදා ගන්න ඇති. නමුත් එහෙම නො වෙයි, තමන්ගේ විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා මෙන්න මේ ශබ්දමාලාව තෝරා ගන්නා බවට කිසියම් සමාජයක්, සමාජ කණ්ඩායමක් එක් වී සම්මුතියකට පැමිණියා නම්, මෙන්න මේ ශබ්දය මේ අර්ථය සඳහා ආදි වශයෙන් විවිධ ශබ්ද සඳහාත්, ශබ්ද සංයුති ඒ කියන්නේ ශබ්ද දෙකක්, තුනක් හෝ කීපයක එකතුවක් සඳහාත්, මෙන්න මේ විවිධ ශබ්ද හා ශබ්ද සංයුති සඳහා සම්මුතියකට පැමිණීම භාෂාවේ උපත හැටියට හඳුන්වන්න පුළුවන්.

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායක: දැන් බලගල්ලේ මහාචාර්යතුමා ප්‍රකාශ කළ ආකාරයට පැහැදිලි වෙනවා, ඈත ඈත අතීතයේ භාෂාවක් තිබුණේ නෑ. කතා කළේ නෑ. මුලින් ම එක්තරා අවධියක මානව භාෂාව බිහි වුණා. ඉන් පස්සේ එක එක භාෂා ඇති වුණා. ලෝකයේ නොයෙක් තැන්වල ජීවත් වන මානවයන් කතා කරන භාෂා ඇති වෙලා, අද වෙන කොට ජීව භාෂා හත් දහස් ගණනක් පමණ තිබෙන බව කියවෙනවා.

මෙහෙයවන්නාඃ . හත් දහස් ගණනක් කියන්නේ, අපට ඒ සංඛ්‍යාව නිශ්චිතව කිව නො හැකි ද මහාචාර්යතුමනි,

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායකඃ. භාෂාව කියන්නෙ පොත් පත් වගේ අතට අහු වෙන දෙයක් නො වන නිසා එහෙම කියන්න අමාරුයි. ඉංග්‍රීසි භාෂාව ලෝකය පුරා ම භාවිත කරනවා. චීන භාෂාවත් බොහෝ රටවල භාවිත කෙරෙනවා. ඇතැම් භාෂා කිසියම් ප්‍රදේශයකට සීමා වෙලා තියනවා, අද වෙද්දී භාවිතයේ තිබෙනවා ද දන්නෙ නෑ. වර්තමානයේ අපි කතා කරනවා භාෂා වඳ වී යාමක් ගැන. ඒ නිසා හරියට ම ගණන කියන්න අමාරුයි, අද ලෝකයේ කිසියම් පළාතක මවු බස කියලා තමන්ගෙ බස කියලා භාෂාවක් භාවිත කරනවා. ඒ අනුව භාෂා කොපමණ තියෙනවා ද කියලා හරියට ම කියන්න අමාරුයි. භාෂාවේ උපත ගැන කතා දෙකක් තියෙනවා. භාෂාවේ උපත සහ භාෂාවක උපත කියන්නේ දෙකක්. මානව භාෂාව සහ සිංහල, දෙමළ ආදි එක භාෂාවක උපත කියන්නෙ දෙකක්.

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේඃ ලෝකයේ මෙපමණ භාෂා තිබෙන බව නිශ්චිතව කියන්න බෑ. භාෂා ශක්‍යතාව හා භාවිත කරන භාෂාව දෙකක්. ලෝකයේ භාවිත කෙරෙන භාෂා ගණන නිවැරදිව ගණනය කරන්න අමාරු යි. කණ්ඩායමකට සන්නිවේදනය කර ගත හැකි ශබ්ද හා අර්ථ සම්මුතියක් අපි භාෂාවක් ලෙස හඳුන්වනවා. ඊට සමාන්තරව ජීවත් වන කොටසක් භාවිත කරන භාෂාවලට උපභාෂා කියලා අපි කියනවා. භාෂා, උපභාෂා කියලා වර්ග දෙකක් තියෙනවා. උපභාෂාවල ප්‍රාදේශික උපභාෂා තිබෙනවා. ඉන්දියාව වගේ රටක් ගත්තා ම එක ප්‍රදේශයක භාවිත වන හින්දී භාෂාව තව ප්‍රදේශයකට වඩා වෙනස්. උතුරේ දකුණේ ආදි වසයෙන් මේ කුඩා රටේ පවා එබඳු වෙනස්කම් එක්තරා ප්‍රමාණයකට අත්දැකලා තියෙනවා. වාග් විද්‍යාඥයෝ භාෂා ගණන් කිරීමේ දී බොහෝ විට උපභාෂාත් සමහරක් භාෂා ගණනට ගන්නවා. ඒ නිසා සමහරු පන්දහසක් සමහරු හයදහසක් ආදි වසයෙන් කියනවා. එකඟතාවකට එන්න අමාරුයි.

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායකඃ ගණන් කිරීමේ තව ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා. ඒ දේශපාලන සීමාව. ස්පාඤ්ඤය හා පුර්තුගාලය කියන්නෙ අසල්වැසි රටවල්. භාෂාව එක වුණාට නම් දෙකක්. එක ම භාෂාවට ස්පාඤ්ඤයේ දි ස්පාඤ්ඤ භාෂාව කියනවා. පුර්තුගාලෙ දි පුර්තුගීසි භාෂාව කියනවා.

මාලදිවයිනේ කතා කරන භාෂාව දිවෙහි බස, මාල් කියලා තව බසක් තියෙනවා.

රුහුණේ ජනතාව ගත්තා ම දැන් නම් සිංහල භාෂාව කතා කරන්නෙ. ඒත් කිසියම් කාරණයක් මත වෙන ම ඒකකයක් වුණොත්, "දැන් අපි ස්වාධීන යි, අපි කතා කරන්නෙ අපේ බස" කියලා වෙන ම බසක් හදා ගන්න පුළුවන්.

මෙහෙයවන්නා: ඔබ දෙපළගේ අදහස් දැක්වීමේ දී භාෂා දහස් ගණනක් තිබෙන බව කියවුණා. අපට ප්‍රශ්නයක් මතු වෙනවා, ආරම්භයේ කතා කළා භාෂාව ජීව විද්‍යාත්මක උරුමයක් බව. මානව පරිණාමයේ දී මුලින් ම භාෂණ ශක්‍යතාව, භාෂා හැකියාව ඇති වෙනවා. දෙවනුව භාෂාව ඇති වෙනවා. මේ දහස් ගණනක් භාෂා අතරේ සම්බන්ධය කෙබඳු ද? අප, නම් වශයෙන් සඳහන් කළා, සිංහල, දෙමළ, හින්දී, ඉංග්‍රීසි, චීන, පුර්තුගීසි, ස්පාඤ්ඤ, මාල්, දිවෙහි ආදි භාෂා ගැන. මේ භාෂා අතරේ ඥාතිත්වයක් පවතිනවා ද? ඒ කෙබඳු සම්බන්ධතාවක් ද ?

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ: භාෂා ඥාතිත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනවලට මීට ශතවර්ෂ දෙකකට උඩ දී පමණ යුරෝපයේ උනන්දුවක් ඇති වුණා. නමුත් ශ්‍රී ලංකාවෙත් මේ පිළිබඳව ක්‍රිස්තු වර්ෂ හතරවන සියවසේ ඉඳලා උනන්දුවක් තිබුණු බව හිටපු පුරාවිද්‍යාඥයෙකු වූ මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන සඳහන් කර තිබෙනවා.

භාෂා ඥාති සම්බන්ධතා පිළිබඳ අධ්‍යයනය සෑහෙන තරම් කලක සිට උගතුන් අතර පැවතෙන කුහුල දැනවූ කරුණක් වුණා. ඒ කුතුහලය පදනම් කර ගෙන මූල භාෂා කියන සංකල්පය බොහෝ ශිෂ්ට සමාජවල පහළ වෙච්ච එකක්.

මූල භාෂාව ගැන බෞද්ධ ක්‍රිස්තියානි ආදි සෑම ශිෂ්ටාචාරයක ම උනන්දුවක් දක්වා තිබෙනවා. මූල භාෂා සම්බන්ධයෙන් බෞද්ධ මතය හැටියට සලකන මතයක් තියෙනවා මූල භාෂාව හෙවත් මුල් ම භාෂාව පාලි හෙවත් මාගධී කියලා සලකන. බෞද්ධ මතය කිව්වත් මෙය බුදු හාමුදුරුවෝ කිවූ මතයක් නො වෙයි. පළමුවෙන් ම අටුවාචාරීන් තමයි මෙහෙම කියලා තියෙන්නේ. අටුවාචාරී මතයක් කියලා තමයි කියන්න පුළුවන්. **පටිසම්භිදා මග්ග අටුවාව** කියන පොතේ "සා මාගධී මූල භාසා - නරායා ආදිකප්පිකා බ්‍රහ්මණෝ චස්සුතාලාපා - සම්බුද්ධා චාපි භාෂරේ' ආදි වශයෙන් ලොව මුල් ම භාෂාව මාගධී බවත් බුදු හාමුදුරුවොත්, බ්‍රහ්මයොත්, කලින් කට හඬක් කනේ නො වැටුණු දරුවොත් කතා කරන්නෙ මාගධී භාෂාවෙන් බවත් කියවෙනවා. අම්මාගේ කට හඬ මුලින් ම ඇසෙන දරුවන්ට අම්මාගේ කට හඬ බලපානවා කියලා කියනවා. මවු බස කියන්නෙ ඒක යි.

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායක: ලෝකයේ ඇතැම් රටවල් තියනවා පිතු බස දකින්න පුළුවන්. ජර්මනිය ගත්ත ම පිතෘ භාෂා, පිතෘ භූමිය කියලා හඳුන්වන්නේ,

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ: භාෂාව සම්බන්ධයෙන් බොහෝ සමාජ මවට ගෞරව කර තිබෙනවා. වෙනත් භාෂාවක් කන නො වැටී පළමුවෙන් කතා කළොත්, දරුවෙක් කතා කරන්නේ පාලි භාෂාව කියලා අස්සුතාලාප යන යෙදුමෙන් කියවෙනවා. ඒ සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණයක් කළ බවටත් **පටිසම්භිදා මග්ග අටුවාවේ** සඳහන් වෙනවා.

"මාතා දමිළී පිතා අන්ධකෝ "
මව දෙමළ භාෂාව කතා කරනවා. පියා අන්ධක, ඒ කියන්නෙ ආන්ද්‍රා, අන්ධර දෙමළ කතා කරනවා.

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායකඃ අන්ධර දෙමළ ම නෙවෙයි, ආන්ද්‍ර දෙමළ නේද? (සිනාසෙමින්)

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේඃ ඔව්. ඒ මවගේ කට හඬ මුලින් ම ඇසුණොත් දරුවා දෙමළ භාෂාව කතා කරනවා. පියාගේ කට හඬ කලින් කන වැටුණොත් ආන්ද්‍ර දෙමළ භාෂාව කතා කරනවා කියලා අටුවාවේ සඳහන් වෙනවා.

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායකඃ විජය කුමාරයා මදුරා දේශයෙන් භාර්යාවක් ගෙනාවනේ. මව දකුණු ඉන්දියානු භාෂාවක් කතා කරන්න ඇති. පියා කතා කළේ වංග වගේ භාෂාවක් වෙන්න ඇති.

මෙහෙයවන්නාඃ භාෂා අතරේ සම්බන්ධතා ගැන අපි කතා කළා. ඔබතුමා දැන් කතා කළා ආන්ද්‍ර දෙමළ, දෙමළ ගැන. භාෂා සියල්ලම එක ම පවුලක සාමාජිකයො ද? වෙනස්කම් තිබෙනවා ද?

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේඃ වෙනස්කම් තිබෙනවා. ඒ ගැන තමයි අපි ඊළඟට කතා කරන්නේ. මූල භාෂා සංකල්පය. **බයිබලයේ පරණ තෙස්තමේන්තුවේ** හැටියට දෙවියෝ මුලින් ම කතා කළ භාෂාව දෙවියන්ගේ භාෂාව, ඒ කියන්නේ හීබ්‍රෘ භාෂාව තමයි මූල භාෂාව. ඒ එක මතයක්.
ග්‍රීක ජාතික ඉතිහාසඥයකු වන හෙරඩෝටස්ට අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව හයවන සියවසේ මිසරයේ සාමිතිකස් කියන රජතුමා මූල භාෂා පර්යේෂණයක් කර තිබෙනවා, කතා කිරීමේ හැකියාව අහිමි කරන ලද ගර්භණී කාන්තාවක්, මිනිස් කට හඬක් නැති පරිසරයක ැ කවල් සහිතව රඳවා ඇයට දරුවා ලැබෙන්නට සැලැස්සුවා ලු. දරුවා වර්ධනය වෙලා කතා කරද්දි මුලින් ම කිව්වේ 'බෙකොස්' කියලා ලු. රජ්ජුරුවෝ මේ වචනය ලෝකයේ මොන භාෂාවේ ද කියලා හොයන්න කටයුතු යෙදුවා. හොයා ගෙන යද්දී වර්තමානයේ සුළු ආසියාව යනුවෙන් හැඳින්වෙන ප්‍රදේශයේ ව්‍යවහාර වුණු ෆ්‍රීජියන් කියන භාෂාවේ වචනයක් බව හොයා ගෙන තිබෙනවා. මේ භාෂාව දැනට ව්‍යවහාරයේ නැති භාෂාවක්. ෆ්‍රීජියන් භාෂාවෙන් 'බෙකොස්' කියන්නෙ පාන්වලට. ලෝකයේ මුල් ම භාෂාව ෆ්‍රීජියන් බවට මේ පර්යේෂකයන් විශ්වාස කළා.

මෙහෙයවන්නාඃ මේක හරි ම රසවත් වෘත්තාන්තයක්. මිනිස්සුන්ට කුතුහලයක් තිබුණා, පැරණි ම භාෂාව කුමක් ද කියලා දැන ගැනීමට. ඒ සෙවීමට ගත් ප්‍රයත්නයේ ප්‍රතිඵලයක් තමයි ඔබතුමා සඳහන් කළේ.

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායකඃ පරීක්ෂණයක් නෙ, කළේ. බසක් නැසෙන පරිසරයක තියලා බැලුවා.

මෙහෙයවන්නා: මෙතැන දී තේරුම් අරන් තියෙනවා, භාෂාවක් ග්‍රහණය කර ගන්නේ, භාෂා උපාර්ජනය සිදු වන්නේ කනට ඇසෙන දේ පදනම් කර ගෙන බව. භාෂාව කියන්නේ ලේ උරුමයෙන් ලැබෙන ආවේණික දෙයක් නෙවෙයි කියලා.

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායක: නෑ, නෑ, භාෂාව කායිකව ලැබෙන දෙයක් නො වෙයි. පරිසරයෙන් ලබා ගන්නා දෙයක්. චීන දෙමාපියන්ගෙ දරුවෙක් මාතර ප්‍රදේශයේ ඇති දැඩි වුණොත් රුහුණු සිංහල ව්‍යවහාරය ඉගෙන ගන්නවා.

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ: භාෂා ශක්‍යතාව එකක්. භාවිත කරන භාෂාව තව එකක්. භාෂා ශක්‍යතාව උපතින් ලැබුණත් භාවිත කරන භාෂාව ලබන්නේ පරිසරයෙන්. එක්තරා ආකාරයකට මවු බස කියන්නේ අර්ධ සත්‍යයක්. ඉංග්‍රීසි කතා කරන සිංහල මවුපියො දෙන්නෙකුට එංගලන්තයෙදි උපදින දරුවෙකුට මවු බස වෙන්නෙ ඉංග්‍රීසි භාෂාව.

මෙහෙයවන්නා: භාෂාව කියන්නෙ සංස්කෘතික උරුමයක්. භාෂාව පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ගෙන යන්නේ භාෂාව මගින්. ඔබතුමා භාෂාව සංස්කෘතියේ වාහකය කියා දක්වා තිබෙනවා.
සංස්කෘතියක් නියෝජනය කරන්නේ, නිරූපණය කරන්නේ භාෂාව මගින්, ඊළඟ පරම්පරාවට සංස්කෘතිය ගෙන යන්නේ භාෂාව මගින්. භාෂාව හා සංස්කෘතිය අතර ඇත්තේ අවියෝජනීය සම්බන්ධතාවක්.

මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායක: භාෂාව අනන්‍යතාවේ ලක්ෂණයක්. මම සිංහල කියලා කියන්නේ මගේ මව, මවගේ මව සිංහල කතා කළ නිසා. මගේ රූපයේ තියෙන මුහුණුවරක් නැත්නම් ලේවල තියෙන දෙයක් නෙවෙයි. මෙය පසු කලෙක දී වෙනස් වෙන්න පුළුවන්. මව සිංහල වුණත් එංගලන්තයේ උපදින දරුවකුට මවු බස වෙන්නෙ ඉංග්‍රීසි.

මෙහෙයවන්නා: අපි මේ සංවාදයේ වැදගත් තැනකට ප්‍රවිෂ්ට වුණා. අපට සිංහල කියන්නේ සංස්කෘතික උරුමය හේතුවෙන්. මේ සංස්කෘතික උරුමයේ මුල සොයා යෑම, අපේ අනන්‍යතාව පැහැදිලි කොට ගැනීම, භාෂාව මාර්ගයෙන් මේ අනන්‍යතාව විදහා දැක්වීම යි, මේ වැඩසටහන් මාලාවේ අරමුණ. සිංහල භාෂාවේ මේ අනන්‍යතාව, ලොව දහස් සංඛ්‍යාත භාෂා අතරේ සිංහල භාෂාව පිහිටුවිය හැකි ස්ථානය ගැන අපි ඉදිරියේ දී මෙබඳු වැඩසටහනකින් සාකච්ඡා කරමු.

ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාව හා ශ්‍රාවක ජනයා වෙනුවෙන්, මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේටත් මහාචාර්ය ජේ. බී. දිසානායකටත් මගේ කෘතඥතාව පිරිනමනවා, මේ රසවත් එමෙන් ම වැදගත් කරුණු අපට අනාවරණය කර දීම පිළිබඳව. ආයුබෝවන්!

අරුත් පැහැදිලි කිරීම

සංස්කෘතික ජයග්‍රහණය	- මානව සමාජය විසින් සංස්කෘතික විකාසනයේ ප්‍රතිඵල වසයෙන් ඇති කර ගන්නා ලද හැකියා හා සොයා ගැනීම්
පරිණාමවාදය	-යමක ක්‍රමික විකාසනය යි; අතීතයේ විසූ ජීවීන් විවිධ වෙනස්කම්වලට ලක් වීමෙන් අද දක්නට ලැබෙන ජීවීන් ඇති වූ බව පවසන න්‍යාය පරිණාමවාදය යි. ජීවීන් මෙන් ම සමාජය හා සංස්කෘතිය ද ක්‍රමයෙන් විකාසනය වන බව මේ න්‍යායෙන් පැහැදිලි කෙරේ.
පුනරුත්පත්තිය	- පුනර් + උත්පත්තිය, නැවත ඉපදීම
කල්ප විනාශයකින්	- හින්දු හා බෞද්ධ ග්‍රන්ථවලට අනුව ලෝකයේ හෝ විශ්වයේ හෝ ආරම්භයේ සිට අවසානය තෙක් කාලය කල්පයකි. එක් කල්පයක් කෙළවර ලෝකය විනාශයට පත් වෙතැයි කියනු ලැබේ.
ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණීන්	- පියවි ඇසට නො පෙනෙන අතිශය කුඩා ජීවීන්
පාෂාණීභූත	- ෆොසිල බවට පත් වූ; අතීතයේ විසූ සතුන් හා ශාක සහමුලින් ම හෝ කොටස් වසයෙන් මෙන් ම සතුන්ගේ අඩි සටහන් වැනි දෑ ද ඒවාහි මුල් ස්වරූපය පෙන්නුම් කෙරෙන පරිදි පස් බවට පත් වී ආරක්ෂා වී තිබීම.
ශීර්ෂ කපාලය	- හිස් කබල
කාල සීමා නිර්ණය	- කුමන කාලයකට අයත් දැයි විද්‍යාත්මක ක්‍රම උපයෝගි කර ගනිමින් තීරණය කිරීම
සම්මුතිය	- පිළිගැනීම/එකඟතාව
භාෂා උපාර්ජනය	-මිනිස් ළදරුවකු භාෂාවක් ඉගෙන ගන්නේ තමා අවට ව්‍යවහාර වන භාෂාව ශ්‍රවණය කිරීමෙනි. ඒ සඳහා ඔහුගේ ශරීරයේ ඉන්ද්‍රිය කිහිපයක් විශේෂයෙන් හැඩ ගැසී තිබේ.

භාෂා ඥාතිත්වය	- ලෝකයේ ව්‍යවහාර කෙරෙන විවිධ භාෂා එක් පොදු භාෂාවකින් ඇති වී වෙනස් භාෂා බවට පත් වී ඇති බව පිළිගැනේ. එවැනි සම්බන්ධතා සහිත භාෂා එක ම භාෂා පවුලකට අයත් සේ සැලකෙයි. සිංහල භාෂාව නූතන ඉන්දියානු භාෂා වන හින්දි, බෙංගාලි, ගුජරාටි, උර්දු ආදි භාෂා සමග මෙන් ම පැරණි ඉන්දියානු භාෂා වන සංස්කෘත හා පාලි සමගත් ඉංගිරිසි, ප්‍රංශ, ජර්මන් ආදි නූතන යුරෝපීය භාෂා හා පැරණි ග්‍රීක්, ලතින් භාෂා සමගත් ඥාතිත්වයක් ඇති භාෂාවකි. මේ සියල්ල එක් භාෂා පවුලකට (ඉන්දු- යුරෝපීය භාෂා පවුල) අයත් සේ වර්ග කෙරේ.
මූල භාෂා	- ඥාතිත්වයක් සහිත විවිධ භාෂා සියල්ලට ම පොදු වූ පැරණි එක් භාෂාවක් පැවති බව භාෂාඥයන්ගේ මතය යි. ඉහත විස්තර කළ ඉන්දු-යුරෝපීය පවුලට අයත් භාෂාවලට මුල් වූයේ එවැනි එක් පැරණි භාෂාවක් බව සැලකෙයි. එය ඉන්දු-යුරෝපීය මූල භාෂාව යනුවෙන් නම් කෙරේ.
වෘත්තාන්තයක්	- කතාවක්
වාහකය	- ගෙන යන්නා
අවියෝජනීය	- වෙන් කළ නො හැකි
අනන්‍යතාව	- තමාට ම අයත් බව

අවබෝධය

1. පාඩමේ ඇතුළත් ගුවන්විදුලි සාකච්ඡාවට පදනම් වී ඇති කාරණය කුමක් ද?
2. භාෂාවේ ආරම්භය පිළිබඳ මූලික මතවාද නිර්මාණය වී ඇත්තේ කුමන කාරණා පදනම් කර ගෙන ද?
3. භාෂාවේ උපතට සමගාමීව සිදු වූ මානවයාගේ වර්ධනීය අවස්ථාව කුමක් ද?
3. ලෝකයේ පවත්නා භාෂා ගණන නිශ්චිතව ප්‍රකාශ කිරීමට නො හැක්කේ කුමන හේතු නිසා ද?
4. භාෂාව සංස්කෘතියේ වාහකය ලෙස හඳුන්වන්නේ ඇයි?

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ලිඛිත අභ්‍යාස

1. පාඩමෙන් උපුටා ගන්නා ලද පහත ඡේද හොඳින් කියවා, එක් එක් ඡේදයේ අදහස් සාරාංශ කොට ලේඛන ව්‍යවහාරයෙන් ලියන්න.

i. මානවයාගේ තිබුණ ශක්‍යතා අතර එකක් තමයි භාෂා ශක්‍යතාව, සන්නිවේදන ශක්‍යතාව. ඒ කියන්නේ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ශබ්ද නිකුත් කිරීමේ හැකියාව. අනෙක් සතුන් වගේ ම මිනිසා වානර මානව අවස්ථාවේ දීත් බඩගින්න, වෙනත් විවිධ අවශ්‍යතා ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ශබ්ද යොදා ගන්න ඇති. නමුත් එහෙම නො වෙයි, තමන්ගේ විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා මෙන්න මේ ශබ්දමාලාව තෝරා ගන්නා බවට කිසියම් සමාජයක්, සමාජ කණ්ඩායමක් එක් වී සම්මුතියකට පැමිණියා නම්, මෙන්න මේ ශබ්දය මේ අර්ථය සඳහා ආදි වශයෙන් විවිධ ශබ්ද සඳහාත්, ශබ්ද සංයුති ඒ කියන්නේ ශබ්ද දෙකක්, තුනක් හෝ කීපයක් එකතුවක් සඳහාත්, මෙන්න මේ විවිධ ශබ්ද හා ශබ්ද සංයුති සඳහා සම්මුතියකට පැමිණීම භාෂාවේ උපත හැටියට හඳුන්වන්න පුළුවන්.

ii. ග්‍රීක ජාතික ඉතිහාසඥයකු වන හෙරඩෝටස්ට අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව හයවන සියවසේ මිසරයේ සාම්තිකස් කියන රජතුමා මූල භාෂා පර්යේෂණයක් කර තිබෙනවා, කතා කිරීමේ හැකියාව අහිමි කරන ලද ගර්භණී කාන්තාවක්, මිනිස් කට හඬක් නැති පරිසරයක රැකවල් සහිතව රඳවා ඇයට දරුවා ලැබෙන්නට සැලැස්සුවා ලු. දරුවා වර්ධනය වෙලා කතා කරද්දි මුලින් ම කිව්වේ ‘බෙකොස්’ කියලා ලු. රජ්ජුරුවෝ මේ වචනය ලෝකයේ මොන භාෂාවේ ද කියලා හොයන්න කටයුතු යෙදුවා. හොයා ගෙන යද්දී වර්තමානයේ සුළු ආසියාව යනුවෙන් හැඳින්වෙන ප්‍රදේශයේ ව්‍යවහාර වුණු ෆ්රීජියන් කියන, භාෂාවේ වචනයක් බව හොයා ගෙන තිබෙනවා. මේ භාෂාව දැනට ව්‍යවහාරයේ නැති භාෂාවක් ෆ්රීජියන් භාෂාවෙන් ‘බෙකොස්’ කියන්නෙ පාන්වලට. ලෝකයේ මුල් ම භාෂාව ෆ්රීජියන් බවට මේ පර්යේෂකයන් විශ්වාස කළා.

ප්‍රායෝගික අභ්‍යාස

1. කණ්ඩායම් පහකට බෙදී පහත දැක්වෙන මාතෘකා යටතේ බුද්ධි මණ්ඩල සාකච්ඡා පවත්වන්න.

i. ඩෙංගු උවදුර දුරු කරමු
ii. පොත් කියවීමේ වැදගත්කම
iii. පාරිසරික අර්බුද නිර්මාණය කරන්නේ මිනිසා ම ය.
iv. දළදා පෙරහැර
v. සී. ඩබ්ලිව්. ඩබ්ලිව්. කන්නන්ගර මැතිතුමා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට කළ මෙහෙවර

2. ‘භාෂාවක උපත පිළිබඳ පරිණාමවාදී මතය’ යන මාතෘකාව යටතේ කථාවක් පවත්වන්න.

රාජකාරි හා ව්‍යාපාරික ලිපි ලිවීම

විවිධ රාජකාරි කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අපට ලේඛනගත තොරතුරු සන්නිවේදනය කිරීමට සිදු වෙයි. එසේ ඉදිරිපත් කෙරෙන ලේඛන රාජකාරි ලිපි වශයෙන් නම් කෙරේ. රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, මණ්ඩල හා වෙනත් රාජ්‍ය ආයතන සමග මෙන් ම පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සමග ද රාජකාරි කටයුතු සිදු කිරීමේ දී මෙවැනි ලිපි ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ.

වෙළඳාම මූලික කරගත් විවිධ ව්‍යාපාරික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ද තොරතුරු සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා ලිපි ලිවීම සිදු වෙයි. එසේ ව්‍යාපාරික කටයුතු සම්බන්ධව ඉදිරිපත් කෙරෙන ලේඛන ව්‍යාපාරික ලිපි වශයෙන් නම් කෙරේ.

පෞද්ගලික ලිපියක් රාජකාරි ලිපියකත් අතර ඇති වෙනස ඔබ පහළ ශ්‍රේණිවල දී හඳාරන්නට ඇත. පෞද්ගලික ලිපියක් අපට කිසිදු ආකෘතියකට අනුව නො ගොස් නිදහසේ ලිවිය හැකි ය. එහෙත් රාජකාරි හා ව්‍යාපාරික ලිපියක් එසේ ලිවීමට නො හැකි වේ.

රාජකාරි ලිපියක යවන්නාගේ ලිපිනය මෙන් ම ලබන්නාගේ ලිපිනය ද සඳහන් කළ යුතු ය. ආමන්ත්‍රණය සඳහන් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය නො වේ. රාජකාරි/ව්‍යාපාරික ලිපියක එය ලිවීමට පදනම් වූ කාරණය සංක්ෂිප්තව දැක්වෙන මාතෘකාවක් තිබිය යුතු ය.

රාජකාරි ලිපියේ මැද කොටස, එනම් අන්තර්ගතය, අදාළ කාරණය පැහැදිලි වන සේ ලිවිය යුතු ය. මෙහි ද සංක්ෂිප්තව එමෙන් ම අදාළ කරුණු පමණක් සටහන් කිරීම සුදුසු ය. එම කරුණු අනුපිළිවෙළින් පෙළ ගැස්වීම ද වැදගත් වේ. සාහිත්‍ය නිර්මාණයක දී මෙන් වර්ණනාත්මක භාෂා ශෛලියක් භාවිත කරනු වෙනුවට, ඍජුව ම අදාළ කාරණය පැහැදිලි වන ආකාරයට ලිපිය ලිවිය යුතු ය. අපේක්ෂිත කාර්යය ඉටු කර ගැනීමට අවශ්‍ය සියලු ම තොරතුරු පැහැදිලිව ඇතුළත් කළ යුතු ය.

එදිනෙදා ජීවිතයේ දී රාජකාරි ලිපි ලිවීමට සිදු වන අවස්ථා කිහිපයක් මෙසේ ය.

1. අපගේ රාජකාරි අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීම සඳහා
2. රාජකාරි කටයුතු සම්බන්ධයෙන් එවූ ලිපියකට පිළිතුරු සැපයීම සඳහා
3. රාජකාරිමය වශයෙන් ඉටු නොවූ කරුණක් පිළිබඳ යළි සිහි ගැන්වීම සඳහා
4. නිරත වී සිටින රාජකාරියේ අවශ්‍යතා සඳහා ආදි වශයෙනි.

රාජකාරි/ව්‍යාපාරික ලිපි ලිවීමේ ආකෘති සටහනක් 10 ශ්‍රේණියේ දී ඔබ ඉගෙන ගෙන ඇත.

ඊළඟ පිටුවේ දැක්වෙන්නේ රාජකාරි ලිපියක ආදර්ශයකි.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

විදුහල්පති,
විද්‍යාචන්ද්‍ර විද්‍යාලය,
උඩමල්වෙල.
2015-06-20

සභාපති,
ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාව,
කොළඹ 07.

<u>රූපවාහිනී සංස්ථාව නැරඹීමට අවසර ලබා ගැනීම</u>

අප විද්‍යාලයේ 11 ශ්‍රේණියේ ඉගෙනුම ලබන ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන්ගේ වාර්ෂික අධ්‍යාපන චාරිකාව 2015-03-10 දිනට යෙදී තිබේ.

මෙවර එම චාරිකාවේ දී ග්‍රහලෝකාගාරය, ජාතික කෞතුකාගාරය ආදි ස්ථාන නැරඹීමට සිසුන් රැගෙන යෑමට අපේක්ෂා කෙරේ. එමෙන් ම එහි දී රූපවාහිනී සංස්ථාව නැරඹීම හා එහි ස්වභාවය හඳුනා ගැනීම 11 ශ්‍රේණියේ ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන්ට වැදගත් බව ආචාර්ය මණ්ඩලය යෝජනා කර සිටියි.

එබැවින් 2015-03-10 දින 11 ශ්‍රේණියේ ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් 200ක් ඇතුළු 250ක පමණ කණ්ඩායමකට රූපවාහිනී සංස්ථා පරිශ්‍රයට ඇතුළු වීමට සහ රූපවාහිනී සංස්ථාව නැරඹීමට අවසර ලබා දී, ඊට අවශ්‍ය පහසුකම් සලසා දෙන ලෙස ගෞරවයෙන් ඉල්ලා සිටිමි.

ස්තුතියි,

....
පී. ඩබ්. විද්‍යාසේකර
විදුහල්පති

ප්‍රායෝගික අභ්‍යාස

පහත සඳහන් සිද්ධි සඳහා රාජකාරි ලිපි ලියන්න.

i. ඔබ ජීවත් වන ගමේ සිට ඉගෙනුම ලබන විදුහල දක්වා ගමන් ගැනීම සඳහා පාසල් බස් රථයක් යොදවන ලෙස ඉල්ලා ඔබට අදාළ පළාතේ ඩිපෝ අධිකාරිවරයාට ලියුමක් ලියන්න.

ii. ඔබේ පාසලේ පැවැත්වෙන නිර්මාණ වින්දන වැඩසටහන ආවරණ කිරීම සඳහා පැමිණෙන ලෙස ආරාධනය කරමින් මාධ්‍ය ආයතනයකට රාජකාරි ලිපියක් ලියන්න.

iii. ඔබ ලේකම් ධුරය දරන රත්මල්ගම එක්සත් සුබ සාධක සංගමය ප්‍රදේශවාසීන්ගේ පානීය ජල අවශ්‍යතාව සපුරා ලීම සඳහා ග්‍රාමීය ජල ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කර ඇතැයි සිතන්න. මේ ජල ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කෙරෙන්නේ මැණික් ගඟේ ජලය ලබා ගෙන එය පිරිපහදු කර ග්‍රාමීය ජනතාවට බෙදා හැරීමෙනි. මේ සඳහා මිලියන 2ක මුදලක් ඔබ සමිතියට රජයෙන් ලැබී ඇති බැවින් ජල ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ජල මෝටර්, ජලනළ හා ඒවා සඳහා අවශ්‍ය උපාංග, ජල ටැංකි සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සමිතියට ලබා ගැනීම පිණිස බදුල්ල මහා වීදියේ පිහිටි ජයසේන (පෞද්ගලික) වෙළඳ මධ්‍යස්ථානයේ කළමනාකරු වෙත යැවිය යුතු ව්‍යාපාරික ලිපිය ලියන්න.

iv. කුණු කසළ දැමීමෙන් සිදු වන පරිසර හානි වළක්වා ලීම සඳහා නිසි ක්‍රියාමාර්ගයක් ගන්නා ලෙස ඉල්ලා ඔබ පළාතේ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරයාට ලියන ලිපිය සකස් කරන්න.